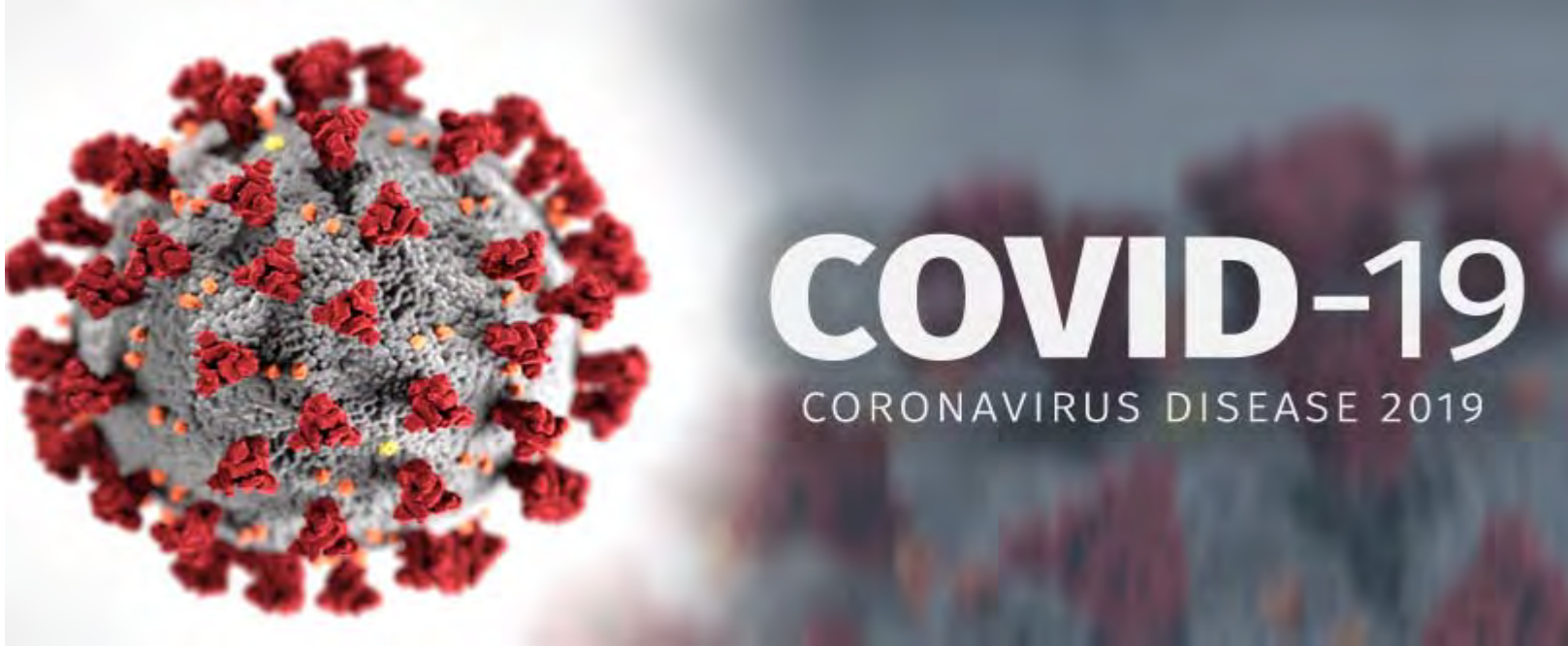
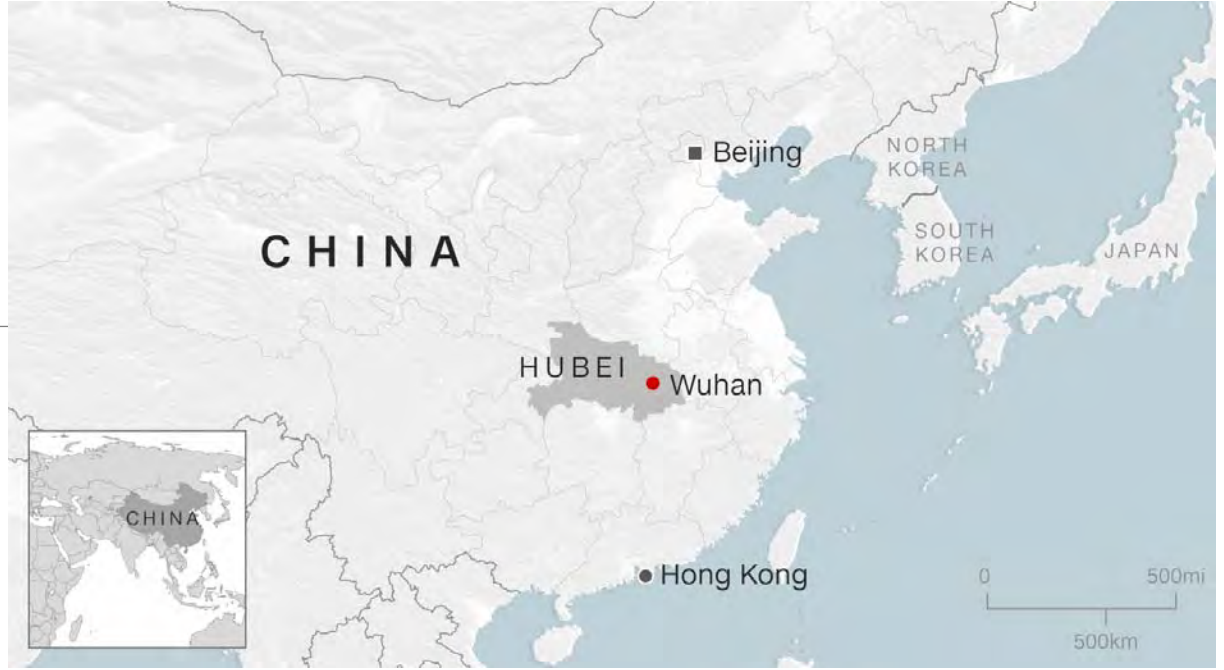

Corona Virüs Hastalığı (COVID-19)

DİŞ HEKİMLİĞİNDE ÖRTAYA ÇIKAN VE GELECEKTE
YAŐANABİLECEK SORUNLAR

COVID-19

- Korona virüs 2019 kasım ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıktı.
- Ocak 2020 'de Dünya Sağlık Örgütü uluslararası bir pandemi olarak tanımladı.
- 11 Mart 2020 'de Türkiye'de doğrulanmış **İLK VAKA** açıklandı

Viral Etiyoloji

- COVID-19 (**SARS-CoV2**) hayvanlardan insanlara geçen (zoonotik) bir virüstür.

Transfer Şekli

- ✓ Damlacık yoluyla (en çok)
- ✓ Direkt kontakt yoluyla (çok sık)
- ✓ Aerosol saçılımıyla (sıklıkla)
- ? Fekal- oral ve Anneden bebeğe ?**

(bilinmiyor)

Transfer için ana kaynak semptomatik hastalar

- ✓ Semptomatik COVID-19
- ✓ Asemptomatik COVID-19
- ✓ İnkübasyon dönemi
iyileşme dönemi ?

İnkübasyon Periyodu

- Ortalama 2-14 gün inkübasyon periyodu olmasına rağmen, 16-17 gün sürebileceğine dair kanıtlar vardır.
- Bu nedenle, karantina ve tıbbi gözlem süresi 14 gün olarak belirlenmiştir.

Ölüm Oranı

- Dünyanın çeşitli bölgelerinden elde edilen verilere göre, ölüm oranı yaklaşık % 5,5 'dir. *
- Bu oran SARS tan yaklaşık % 18, MERS den yaklaşık %30 daha fazladır.*
- TÜRKİYE 'de ise bu oran % 2.7 'dir.**

* <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>

** <https://covid19.saglik.gov.tr> (güncel veriler takip edilebilir)

Düşük Enfeksiyon Riski İçeren Kişiler

Vakaların yüzde 80'i hastalığı hafif geçirmektedir.

Vakaların %20'si hastane koşullarında tedavi edilmektedir.

Çocuklar Risk Altında Mı?

Çocuklarda hastalık nadir ve hafif görünmektedir.

Çocuklarda şimdiye kadar ölüm görülmemiştir.

Hamileler Risk Altında Mı?

COVID-19'un hamilelik sırasında anneden bebeğe bulaştığına dair bir kanıt yoktur.

Yüksek Enfeksiyon Riski İçeren Kişiler

Hastalıktan En Çok Etkilenen Kişiler:

- 60 yaş üstü olanlar
- Ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar:
 - Kalp hastalığı
 - Hipertansiyon
 - Diyabet
 - Kronik Solunum yolu hastalığı
 - Kanser gibi
- Sağlık çalışanları ve hastanedeki diğer hastalar

Klinik Bulgular

- Ateş
- Kuru öksürük
- Solunum Güçlüğü
- Yorgunluk (kas ağrısı)
- Zihin bulanıklığı
- Baş ağrısı
- Boğaz ağrısı
- İshal ve Kusma
- Koku Kaybı

⚠️ AKUT SOLUNUM YETMEZLİĞİ SENDROMU, ARİTMİ, KARDİYAK ARREST

Tanı ve Tedavi

➤ Yeni Koronavirüs tanısı için gerekli moleküler testler ülkemizde mevcuttur. Tanı testi sadece Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Ulusal Viroloji Referans Laboratuvarında ve belirlenmiş Halk Sağlığı Laboratuvarlarında yapılmaktadır.

- Epidemiyolojik veriler
- Klinik bulgular,
- BT bulguları,
- Laboratuvar testleri

Tanı ve Tedavi

- Spesifik bir anti-nCoV tedavi bulunamamıştır.
- Daha çok destekleyici tedaviler önerilmiştir.
- Enfeksiyon kaynağının kontrolü, enfeksiyondan korunma ve transferinin önlenmesi ve izolasyon şu anki tedavi basamaklarıdır.

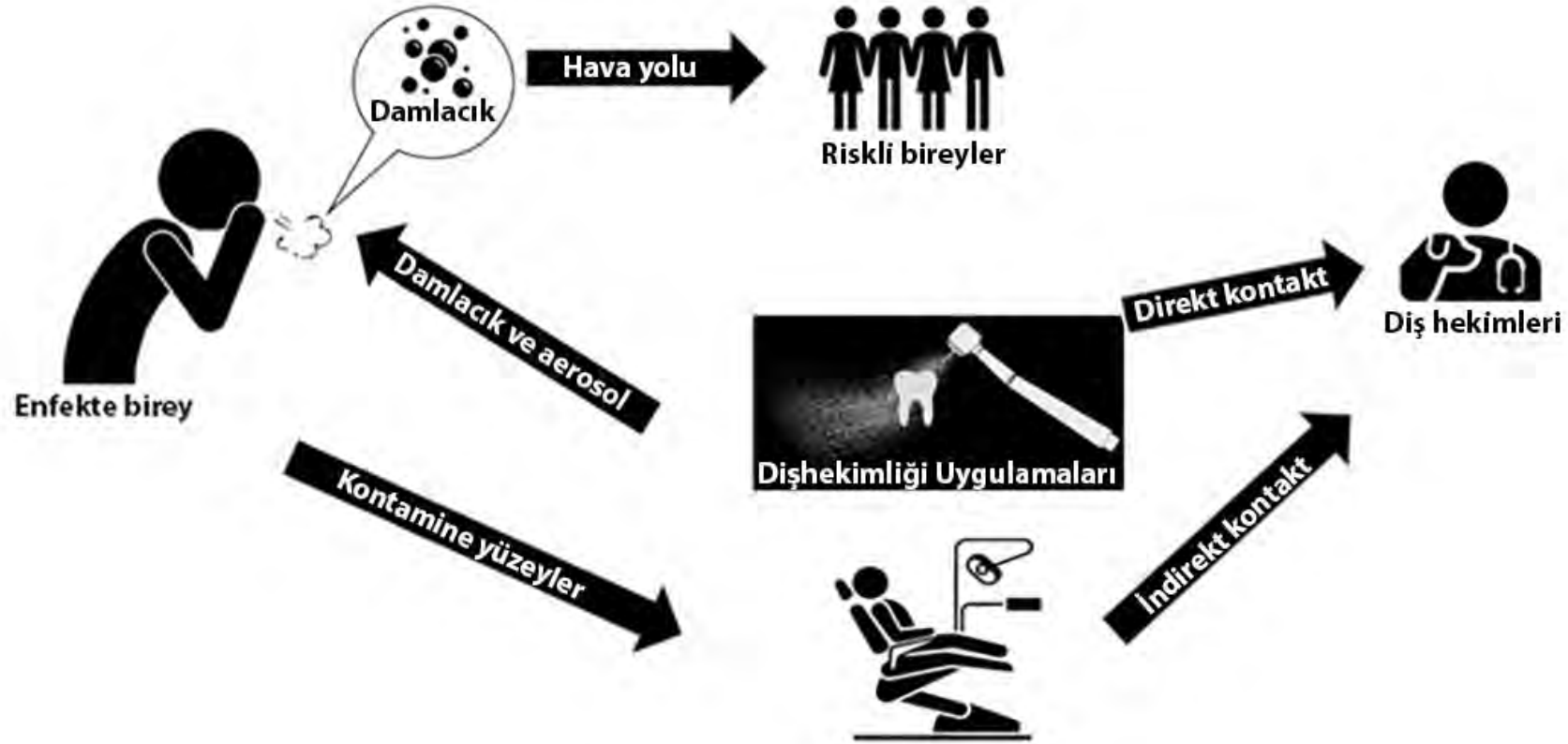
**EVDE KAL,
SAĞLIKLI KAL!**

**Koronavirüs'e karşı en büyük
tedbir risk almamaktır.**

#EvdeKal

DENTAL ORTAMLARDA ENFEKSİYON KONTROLÜ

Enfekte bireyin virüsü bulaştırdığı hasta, hasta yakınları veya personel aracılığıyla yayılan çapraz enfeksiyon

Dental Ortamlarda Nasokomial Enfeksiyon Riski

- ❖ Öksüren, hapşıran, burun akıntısı olan hastaların yanısıra; aeratör ve ultrasonik cihazlar gibi hızlı çalışan el aletleri hastaların tükürük ve kan gibi sekresyonlarını çevreye aerosol olarak yaymaktadır.
- ❖ Kullanımdan sonra veya kontamine klinik ortama maruz kaldığında dental aletler, birçok patojenik mikroorganizma tarafından kontamine olabilir.

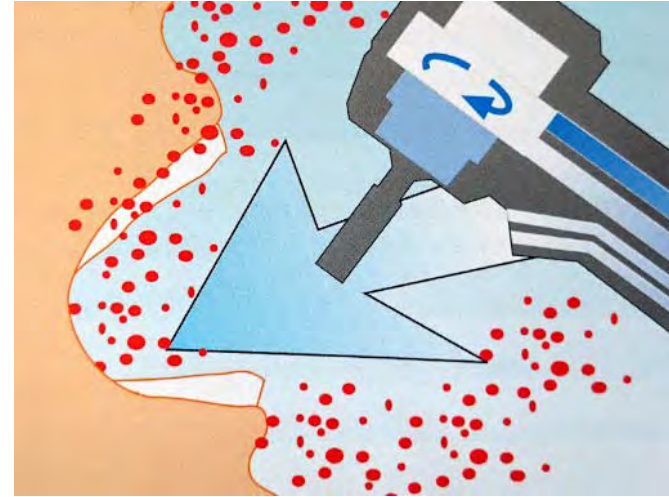
-
- ❖ Enfeksiyon;keskin aletlerin cilde batmasıyla ya da kontamine eller ve müköz membranlar arası direkt temasta oluşur.
 - ❖ Çok fazla miktarda aerosol ve damlacık oluşturan dental prosedürlerin doğası gereği, günlük klinik çalışmalarda standart koruyucu önlemler etkili değildir.

Efektif Enfeksiyon Kontrol Protokolleri

El hijyeni, hastalara mikroorganizma bulaşma riskini azaltmak için kritik ölçü kabul edildi.

SARS-CoV-2 yüzeylerde; yüzeyin tipine, sıcaklığına, çevrenin nem oranına göre birkaç saatten birkaç güne kadar kalabilir.

EL HİJYENİ SAĞLAMANIZ GEREKEN 5 DURUM

1 HASTAYLA TEMASTAN ÖNCE	NE ZAMAN? Hastaya yaklaşırken hastaya temas etmeden önce
	NEDEN? Hastayı ellerinizde bulunan zararlı mikroplardan korumak için
2 ASEPTİK İŞLEMLERDEN ÖNCE	NE ZAMAN? Aseptik işlemlerden hemen önce
	NEDEN? Ellerinizde bulunan zararlı mikropların hastanın vücuduna girmesini önlemek için
3 VÜCUT SIVILARIYLA TEMAS RISKİNDEN SONRA	NE ZAMAN? Vücut sıvılarıyla temas riskinden hemen sonra (ve eldivenleri çıkardıktan sonra)
	NEDEN? Kendinizi ve çevreyi zararlı mikroplardan korumak için
4 HASTAYLA TEMASTAN SONRA	NE ZAMAN? Hastaya ve eşyalarına temas ettikten sonra hastanın yanından ayrılırken
	NEDEN? Kendinizi ve çevreyi zararlı mikroplardan korumak için
5 HASTA ÇEVRESİYLE TEMASTAN SONRA	NE ZAMAN? Hastayla temas etmeseniz bile odadaki herhangi bir eşyaya veya mobilyaya dokunduktan sonra, ayrılırken
	NEDEN? Kendinizi ve çevreyi zararlı mikroplardan korumak için

ELLERİMİZİ NASIL YIKAMALIYIZ?

**GÖZLE GÖRÜNEN KİRLENME OLDUĞUNDA ELLERİNİZİ YIKAYINIZ!
GÖZLE GÖRÜNÜR KİR YOKSA, ALKOLLE OVALAYINIZ!**

EL YIKAMA SÜRESİ : 40-60 saniye

0

Su ile ellerinizi ıslatınız

1

Ellerinizin tüm yüzeyine yetecek kadar sabun alınız;

2

Avuç içlerini dairesel hareketlerle ovalayınız;

3

Sağ avuç içi sol el sırtına gelecek şekilde ovalayınız, parmak aralarını ovalayınız, diğer el için de aynı hareketleri yapınız;

4

Avuç içlerini birleştiriniz, parmak aralarına birlikte ovalayınız;

5

Parmakların arkasını diğer elin avuç içinde birbirine klitleyerek ovalayınız, diğer el için de aynısını yapınız;

6

Her iki başparmağı dairesel hareketlerle diğer elin avuç içinde ovalayınız;

7

Her bir elin parmak uçlarını diğer elin avuç içinde dairesel hareketlerle ovalayınız;

8

Ellerinizi su ile durulayınız;

9

Ellerinizi tek kullanımlık kağıt havlu ile kurulayınız;

10

Kullandığınız kağıt havluyla musluğu kapatınız;

11

ELLERİNİZ artık GÜVENLİ

HASTA
GÜVENLİĞİ

HAYAT KURTARIN
Ellerinizi Temiz Tutun

ELLERİMİZİ ALKOLLE NASIL OVALAMALIYIZ?

EL HİJYENİ İÇİN ELLERİNİ ALKOLLE OVALA!
GÖZLE GÖRÜNÜR KİRLENME OLDUĞUNDA ELLERİNİ YIKA!

EL OVALAMA SÜRESİ : 20-30 saniye

1a Avuç içine ellerinin tüm yüzeyini kaplayacak miktarda alkol alınır;

2 Avuç içlerini dairesel hareketlerle ovalayınız;

3 Sağ avuç içi sol el sırtına gelecek şekilde birleştiriniz, parmak aralarıyla birlikte ovalayınız, diğer el için de aynı hareketleri yapınız;

4 Avuç içlerini birleştiriniz, parmak aralarıyla birlikte ovalayınız;

5 Parmakların arkasını diğer elin avuç içinde birbirine kilitleyerek ovalayınız, diğer el için de aynısını yapınız;

6 Her iki başparmağı dairesel hareketlerle diğer elin avuç içinde ovalayınız;

7 Her bir elin parmak uçlarını diğer elin avuç içinde dairesel hareketlerle ovalayınız;

8 Elleriniz kurduğunda **ELLERİNİZ GÜVENLİDİR**

HASTA
GÜVENLİĞİ

HAYAT KURTARIN
Ellerinizi Temiz Tutun

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

Maskeler, eldivenler, önlükler ve gözlükler veya yüz kalkanları da dahil olmak üzere kişisel koruyucu ekipman kullanımı; enfekte kan veya salgı,cilt ve mukozayı korumak için tavsiye edilir.

N-95 maskeleri (Ulusal İş Güvenliği ve Sağlığı Enstitüsü)

FFP2 standart maskeler (Avrupa Birliği)

rutin dış hekimliği pratiğinde önerilmektedir.

KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMANLARIN (KKE) UYGUN KULLANIMI

Kullanılması gereken KKE, mevcut bulaş riski, hasta ve hastalık durumuna göre önerilen korunma önlemleri çerçevesinde (standart, temas, damlacık veya solunum yolu izolasyon önlemleri) değişecektir. **AŞAĞIDAKİ SIRA İLE GİYİLMELİDİR**

1. ÖNLÜK

- Uzun kollu, bileklikli, dizlere kadar olmalı, tüm gövde ön kısmını ve sırtı örtmelidir.
- Boyun ve bel bölgesinden bağlanmalıdır.

2. TIBBİ MASKE VE N95/FFP2 MASKE

- Maske, burun, ağız ve çenenin alt kısmını kapsayacak şekilde açılmalı ve yanlardan hava almayacak şekilde yerleştirilerek sıkıca bağlanmalıdır. Burun köprüsü üstündeki telli esnek bant sıkıştırılmalıdır.

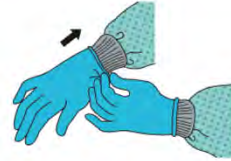
3. GÖZLÜK YA DA YÜZ KORUYUCU

- Yüz ve gözler kapatacak şekilde ayarlanmalıdır.

4. ELDİVEN

- İzolasyon önlüğünün bilek kısmını kapatacak şekilde giyilmelidir.

GÜVENLİ ÇALIŞMA KURALLARI

- Ellere yüze dokunmaktan kaçınılmalıdır.
- Ellere maskenin ip veya lastiği dışında hiçbir yerine temas edilmemelidir.
- Dokunulan yüzeyler sınırlandırılmalıdır.
- Yırtılan veya aşırı kirlenen eldivenler değiştirilmelidir.
- İşlem öncesi ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.

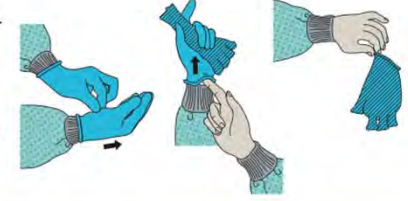
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

KKE AŞAĞIDAKİ SIRA İLE ÇIKARTILMALIDIR

Maske hariç diğer tüm KKE'ler hasta odasından çıkmadan önce çıkarılır. Maske hasta odasından çıktıktan sonra çıkarılır.

1. ELDİVEN

- Eldivenlerin dış yüzeyi her zaman kontamine kabul edilir
- Eldivenli el kullanılarak diğer eldeki eldiven çıkarılır
- Çıkarılan eldiven, halen eldiven takılı olan elde tutulur
- Parmaklar önlük bilekliğinden eldivenin altına sokularak eldiven sıyılır
- Eldiven çıkarılırken eller kontamine olursa hemen, diğer türlü KKE'ler çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanır
- Eldivenler tıbbi atık kutusuna atılır

2. GÖZLÜK YA DA YÜZ KORUYUCU

- Gözlüklerin ve yüz koruyucusunun dış yüzeyi kontamine kabul edilir
- Gözlük ya da yüz koruyucusu başın arkasındaki kafa bandı kaldırılarak ön tarafına dokunulmadan çıkarılır
- Gözlük ya da yüz koruyucusu çıkarılırken eller kontamine olursa hemen el hijyeni sağlanır
- Ekipman tekrar kullanılabilir ise, temizlik işlemi için uygun olan yere bırakılır, değilse tıbbi atık kutusuna atılır

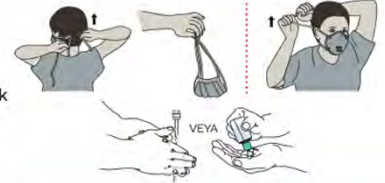
3. ÖNLÜK

- Önlüğün ön kısmı ve kolları kontamine kabul edilir
- Önlüğün bağcıklarını gevşetilir. Bağcıklara ulaşmaya çalışırken önlüğün kontamine yerlerinin vücuda temas etmemesine dikkat edilmelidir
- Önlük sadece içine dokunmaya dikkat ederek boyun ve omuzdan sıyılarak çıkarılmalıdır
- Önlüğü çıkarırken eller kontamine olursa hemen el hijyeni sağlanır
- Önlüğün iç kısmı dışa gelecek şekilde katlanıp tıbbi atık kutusuna atılır

4. TIBBİ MASKE N95/FFP2 MASKE

- Maskenin ön kısmı kontamine kabul edilir.
- Maske önce alt bağcık sonra üst bağcığından tutularak ön kısma dokunmadan çıkarılır ve tıbbi atık kutusuna atılır
- El hijyeni sağlanır.

TÜM KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMANLAR ÇIKARILDIKTAN SONRA ELLER SU ve SABUNLA YIKANMALI ya da ALKOL BAZLI EL ANTİSEPTİĞİ KULLANILMALIDIR.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
N95 MASKE KULLANIM TALİMATI

DOKUMAN NO: SEN-TL-03- YAYIN TARİHİ: NİSAN 2020 REVİZYON TARİHİ: REVİZYON NO: SAYFA: 1/2

1-AMAÇ: Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) Bilimsel Danışma Kurulu Kararları kapsamında 'Acil ve Zorunlu Diş Hekimliği Hizmetleri' ve bu kapsamda yapılacak girişimsel işlemler sırasında kullanılmak üzere enfeksiyonların ve çapraz bulaşmaların önlenmesi amacıyla; fakültemizde yapılan klinik işlemlerde kullanılacak N-95 maskenin talimata uygun kullanımının sağlanmasıdır.

2-KAPSAM: Hastanedeki oluşturulan pandemi kliniklerinde 'Tedavi amaçlı aerosol etkisi oluşturacak işlemlerin gerçekleştirilmesi esnasında' klinikte hizmeti sunulan klinik alanında bulunmak zorunda olan tüm personeli kapsar.

3-KISALTMALAR:

4-TANIMLAR: N-95 MASKE: 5 mikrondan küçük partikülü tutabilen, özellikle tüberküloz, kızamık, suçiçeği gibi viral enfeksiyonlar ile viral virüslü enfeksiyonların bulaşını engellemek için kullanılan maske türüdür.

5-SORUMLULAR: 'Tedavi amaçlı aerosol etkisi oluşturacak işlemlerin gerçekleştirilmesi esnasında' hizmet verecek olan diş hekimi, diş klinik asistanı, hemşire, temizlik personeli ve güvenlik personeli kullanım sırasında dikkat edilecek hususlar konusunda sorumludur.

6-FAALİYET AKIŞI:

N95 maske kullanımı:

- N95 maskeye temas etmeden önce el hijyeni uygulanmalıdır.
- El hijyeni sağlanmadan maskenin respiratör kısmına veya ayarlama bölümlerine (rahatlık ya da uyum sağlamak için) dokunulmaz.
- Yüzey kirlenmesini en aza indirmek amacıyla yüze yerleştirilen N95 maskenin üzerinde temizlenebilir yüz siperi ya da tıbbi maske kullanılmalıdır.
- Kullanım sonunda tıbbi maske tercih edildiyse tıbbi maske atılmalı, yüz siperi tercih edildiyse siperliğe dezenfeksiyon işlemi uygulanmalıdır.
- N95 maskenin kullanım süresi (sürekli kullanımlarda) maksimum 4 saat olup aralıklı kullanımlarda 4 gün kadar kullanılabilir.
- Potansiyel çapraz kontaminasyonu en aza indirmek için, her bir sterilizasyon paketi içerisine tek bir maske konulur ve temiz steril paketler her kullanımdan sonra yenisi ile değiştirilmelidir.
- Kullanılmış bir N95 maske takarken temiz (Steril olmayan) eldiven kullanılır.

EGE ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
N95 MASKE KULLANIM TALİMATI

DOKUMAN NO: STR-PR-03- YAYIN TARİHİ: NİSAN 2020 REVİZYON TARİHİ: REVİZYON NO: SAYFA: 2/2

- N95 maskesi takıldıktan ve maskenin yüzünüzde rahat bir şekilde oturmasını sağladıktan sonra eldivenler tıbbi atık olarak atılır.
- Maske kişiye özel olmalıdır.
- Maskeler kullanıcılar arasında paylaşılmamalı ve her bir maske tek kullanıcıya tanımlı olmalıdır.
- Gözle görünür hasar gören, vücut sıvıları ile kontamine olan, ağız ve çevresini iyi mühürlemeyen, solunmada problem olan N95 maske tıbbi atık olarak atılmalıdır.
- Sterilizasyonun temel kuralı olan "bir malzeme temiz değilse steril edilemez" kuralı gereği kirli N95 maskenin steril edilmesi önerilmemektedir.

7-İLGİLİ DOKÜMANLAR:

- Enfeksiyonların Önlenmesi ve Kontrolü Prosedürü
- DSÖ El Hijyeni Rehberi
- Sağlık Bakanlığı COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) Bilimsel Danışma Kurulu Kararları

EGE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

KİŐSEL KORUYUCU MATERYALLER: GÖZLÜK VE KALKANI TEMİZLEME İŞLEM
BASAMAKLARI

YAYIN TARİHİ: MART 2020 REVİZYON TARİHİ: REVİZYON NO:00 SAYFA:1/1

Üretici firmanın herhangi bir önerisi yok ise aşağıdaki prosedürler izlenebilir;

1. Eldiven ve maske kullanarak, temiz bir bezle sıvı sabun kullanarak ÖNCE İÇ SONRA DİŞ YÜZEYİNİ dikkatlice olarak temizleyiniz.
2. Klinikte kullanılan onaylı dezenfektan ile dış yüzeyini temiz bir havlu peçete kullanarak ovunuz.
3. Üzerindeki dezenfektan kalıntılarını gidermek için dış yüzeyini temiz su veya alkolle yıkayınız.
4. Temiz, su çeken bir havlu peçete ile kurutunuz.
5. Eldiveninizi çıkarınız ve el hijyeni prosedürünü uygulayınız.

Kaynak: <http://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/ppe-strategy/eye-protection.html>

Hasta ve Hasta Yakınlarımız LÜTFEN

ATMAYIN!!!

Maske ve Eldivenleri yere atma

VİRÜS SAÇMA!

Maske ve eldiven atıklarınızı

- Kullandıktan hemen sonra poşete koyup ağzını sıkıca kapatın.
- En az 72 saat hiçbir insan ve hayvanın erişemeyeceği balkon veya odada bekletin.
- Çöp toplama saatinden kısa bir süre önce çöplerinizle birlikte çıkarın.

KARANTİNA ve SOSYAL UZAKLAŞMA

KORONA PANDEMİSİNDE DİŞHEKİMLİĞİ

TC Sağlık Bakanlığı'nın 17 Mart 2020 tarih/14500235-403.99 sayılı yazısına istinaden, Acil olmayan selektif cerrahi işlemler ve acil olmayan diş hekimliği uygulamalarının mümkün olduğunca ertelenmesi kararı alınmıştır. Acil Diş Hekimliği Hizmetleri;

1. Sürekliliği olan şiddetli diş ağrısı
2. Diş etinde, yüzde ve boyunda şişme
3. Ağız içerisinde durmayan kanama
4. Travma sonucu dişin sallanması, kırılması ve yerinden çıkması gibi durumlardır.

Yukarıda belirtilen maddeler dışındaki tüm diş tedavilerinin uygun bir tarihe kadar planlanarak ertelenmesi uygun görülmüştür.

DENTAL UYGULAMALAR İÇİN ÖNERİLER

Deneyimlerimiz ve ilgili yönergelerimiz ve araştırmalarımıza dayanarak, diş hekimleri sıkı kişisel koruma önlemleri almalı ve olabilecek operasyonlardan kaçınmalı veya en aza indirmelidir.

4-elli teknik, enfeksiyonu kontrol etmek için faydalıdır. Düşük veya yüksek hacimli tükürük emicilerinin kullanılması aerosol üretimini azaltabilir.

ADIM ADIM DENTAL MUAYENE PROSEDÜRÜ

1. İZOLASYON
2. KORUNMA
3. ANAMNEZ
4. KLİNİK BULGULAR
5. TRİYAJ
6. ORAL MUAYENE
7. ACİL DURUMLAR

1. HASTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. COVID-19'un patlak vermesi sırasında, diş klinikleri için ön test üçgeni oluşturmaları önerilir. (İZOLASYON)
2. Hastalara ve refakatçilere hastaneye girdiklerinde tıbbi maskeler sağlanmalı ve sıcaklık ölçümü yapılmalı. (KORUNMA)

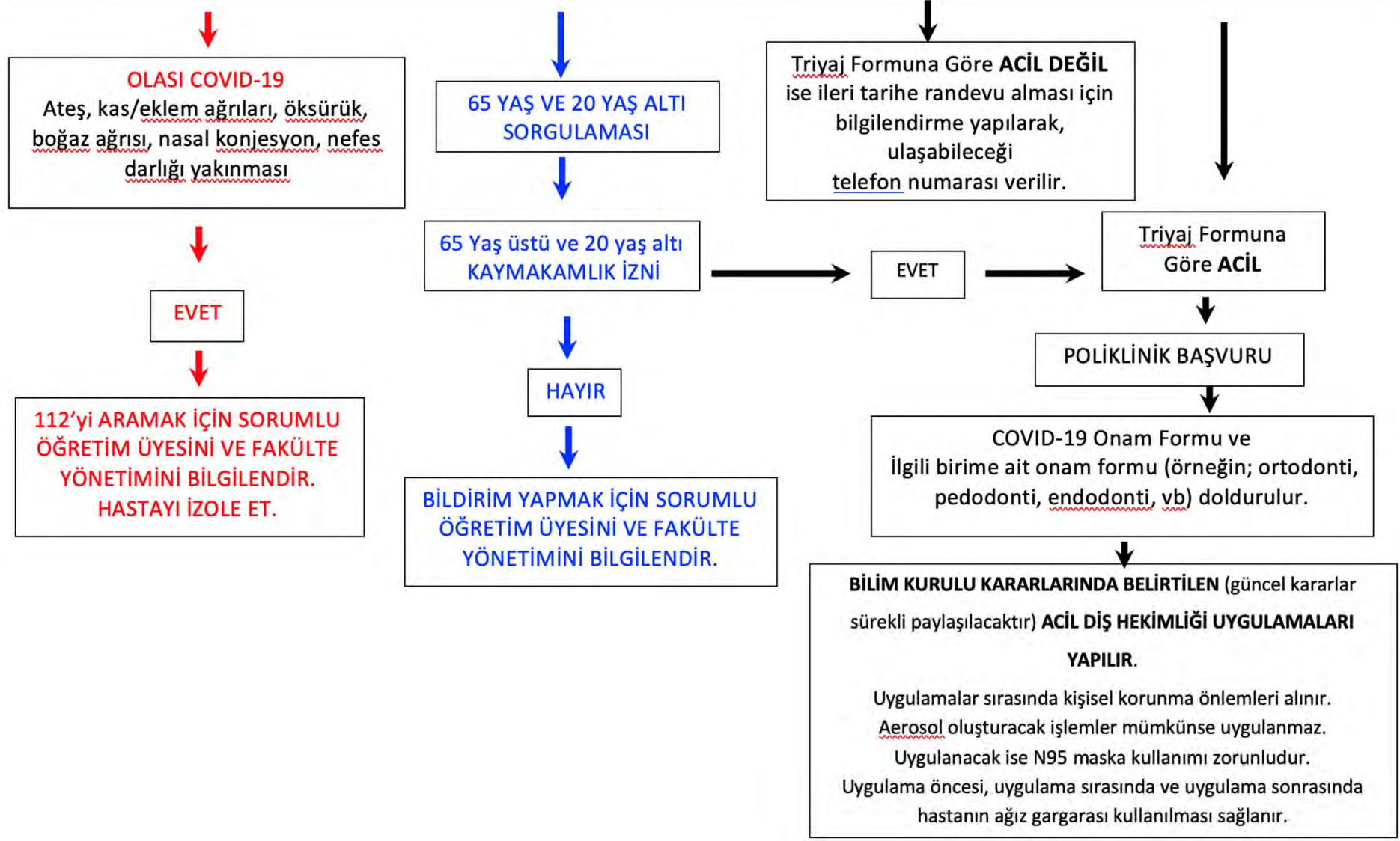
-
3. Ön kontrol personeli hastalara sağlık durumu ve temas veya seyahat geçmişi hakkında sorular sormalıdır. (ANAMNEZ)
 4. Ateşi olan hastalar kayıt edilmeli ve belirlenen hastanelere sevk edilmelidir. (KLİNİK BULGULAR)

-
5. Eđer bir hasta son 14 g¼n içinde salgın olan b¼lgelere gitmiřse, karantina için en az 14 g¼n ¼nerilir.
 6. Bu hastalarda acil olmayan dental tedaviler ertelenmelidir. (TRİYAJ)

Fakültenin ana giriş kapısında sosyal mesafe koşulları sağlanarak oluşturulan alanda, görevli hemşire tarafından güvenlik görevlisi gözetiminde, hastanın ateşi ölçülür, kimlik sorgulaması sonrası değerlendirilmesi yapılır.

T.C. EGE ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

TRİYAJ KAYIT FORMU

AD-SOYAD:

TARİH-SAAT:.....

ATES:.....

DİŞ HEKİMLİĞİ UYGULAMALARINDA ACİL VE ZORUNLU HİZMETLER*

- Şiddetli diş ağrısına neden olan pulpa iltihabı
- Perikoronitis veya üçüncü molar kaynaklı şiddetli ağrı
- Postoperatif gelişen osteitis veya alveolit
- Lokalize ağrı veya şişmeye neden olan apse veya bakteriyel enfeksiyon
- Ağrı veya yumuşak doku travmasına neden olan diş fraktürü
- Travmaya bağlı diş avulsiyonu/luksasyonu
- Çene ve yüz bölgesi fraktürleri
- Oral mukozanın akut ve ağrılı lezyonları/ülserasyonları
- Hayati tehdit edici veya kontrolsüz ağız içi kanamalar
- Hastanın havayolu açıklığını tehdit eden intraoral/ekstraoral enfeksiyonlar
- Radyoterapi ve kemoterapi alması planlanan ya da almakta olan veya organ nakli planlanan hastaların acil tedavileri (aerosol oluşturacak işlemler dışında)
- Tıp fakültemizden veya dış merkezden konsültasyon istemi ile gönderilen hastalar (yatan hastalar öncelikli)
- Geçici restorasyon kaybı/kırıklarının ve hareketli protez kullanımına engel olan vuruqların aerosol oluşturmayacak şekilde tedavileri
- Ortodontik tedavi görmekte olan hastaların braket ve tellerinin yerinden çıkması ve kırılması

*T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığının 08.04.2020 tarih, 8244403-299-E.25686 sayı ve 'Diş Hekimliği Uygulamalarında Acil ve Zorunlu Hizmet' konulu yazısı doğrultusunda

TRİYAJI UYGULAYAN

AD-SOYAD:

İMZA:.....

Ege Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
COVID-19 Önlemleri Kapsamında
Ağız, Diş ve Çene Hastalıkları Tedavisi Öncesi
Anamnez ve Onam Formu

DOKÜMAN NO:HHDD.BB.13 YAYIN TARİHİ:MART 2020 REVİZYON TARİHİ: 06 Nisan 2020 REVİZYON No:1 0 SAYFA:1

Dünyada ve Ülkemizde bulunan COVID-19 virüsü ile şüpheli temasınız olması hem kendi sağlığınız hem de hastalığınızın bulaştırıcılık özelliği nedeniyle halk sağlığı açısından önemlidir.

Ağız ve Diş Muayene ve Tedavisi olmadan önce aşağıdaki bilgileri kontrol ederek doğruluğunu onaylamanız gerekmektedir.

Hasta Adı Soyadı
Anamnez ve Onam Formuna Cevap Veren
Hastaya Yakınlığı

Anamnez Sorusu	Evet	Hayır
1- Son 14 gün içinde ateşiniz çıktı mı veya çıktığınızı hissettiniz mi? ²		
2- Son 14 gün içinde yeni başlamış öksürük, solunum güçlüğü veya buna benzer solunum yolu problemlerinizi oldu mu? ²		
3- Son 14 gün içinde UMRE dahil yurt dışına seyahat ettiniz mi?		
4- Son 14 gün içinde 2019-nCoV teşhisi konulmuş herhangi bir kişiyle temasta bulundunuz mu? ²		
5- Son 14 gün içinde yurt dışından gelen ya da çevrenizde ateş veya solunum problemi olan kişilerle temasta bulundunuz mu? ²		
6- Son 14 gün içinde ateş veya solunum şikayeti yaşadığı bilinen en az 2 kişiyle yakın temasta bulundunuz mu? ²		
7- Yakın zamanda herhangi bir toplantı veya buluşmaya katıldınız mı ya da dağınmadığınız pek çok kişiyle yakın kontakta bulundunuz mu?		
8- Vücut sıcaklığınızın ölçülmesine onay veriyor musunuz?		

Hastanın vücut sıcaklığı ölçüm sonucu:°C olarak tespit edilmiştir.

DEĞERLENDİRME	EVET	HAYIR
1 ile 7. Soruların tümüne HAYIR cevabı verildi mi?		
Vücut Sıcaklığı ölçümüne onay verildi mi?		
Vücut Sıcaklığı 37,3 OC *nın altında mıdır?		
<i>Değerlendirmenin tümü "EVET" olarak tanımlanmış ise hastanın muayene için kabulü gerçekleştirilmelidir.</i>		

YUKARIDA CEVAP VERDİĞİM TÜM SORULARIN DOĞRULUĞUNU ONAYLARIM. TARAFIMA YAPILAN BU BİLGİLENDİRME SONRASINDA AĞIZ VE DİŞ TEDAVİMİN YAPILMASINI KABUL EDİYORUM. .../.../2020

Hasta veya Hasta Yakını (Vasi veya Yasal Temsilci yakınlık derecesini belirterek) tarafından yukarıdaki alana el yazısı ile "OKUDUM ANLADIM ONAYLIYORUM" yazarak imzalanması gerekmektedir.

Bilgilendirme Yapılan

Bilgilendirmeyi Yapamın

Hasta Adı Soyadı:

Adı Soyadı:

Tarih ve Saat:

Tarih ve Saat:

İmza:

İmza:

2. ORAL MUAYENE

1. Preoperatif antimikrobiyal ile gargara, ağız boşluğundaki mikrop sayısını azaltabilir.
2. Öksürüğe neden olma olasılığı olan işlemler minimize edilmelidir.
3. 3 yollu bir şırınga kullanımı gibi aerosol üreten prosedürlerden mümkün olduğunca kaçınılmalıdır.

-
4. İntraoral röntgen muayenesi dental görüntülemelerde en yaygın radyografik tekniktir; ancak, tükürük sekresyonunu ve öksürüğü uyarır, temkinli olunmalıdır.
 5. Bu nedenle, panoramik radyografi ve koni ışın BT'si gibi ekstraoral dental radyografiler, COVID-19 salgını sırasında uygun alternatiflerdir.

3.ACİL DENTAL MÜDAHALELER

1. Semptomatik, geri dönüşümsüz pulpitis mevcutsa pulpa ekspozu; lokal anestezi sonrası rubber dam izolasyonu ve yüksek hacimli tükürük emici ile kemomekanik yöntemlerle yapılabilir.
2. Sonrasında pulpa devitalizasyonu ağrıyı azaltmak için gerçekleştirilebilir.
3. Üreticinin tavsiyesi üzerine dolgu malzemesi sonradan bir devitalize edici ajan olmadan yavaşça değiştirilebilir.

-
4. Dişin çekilmesi gerekiyorsa, emilebilir sûtür tercih edilir.
 5. Yüz yumuşak doku kontüzyonu olan hastalar için debridman ve dikiş yapılmalıdır.
 6. Yaranın yavaşça durulanması ve püskürmeyi önlemek için tükürük emici kullanılması tavsiye edilir.

-
7. Hayati önemi olan ağız ve maksillofasiyal bileşik yaralanmaları derhal hastaneye yatırılmalı ve şüpheli enfeksiyonu dışlamak için varsa göğüs BT reçete edilmelidir; çünkü zaman alıcı yanı sıra, pan-coronavirus veya özel SARS-CoV-2 algılama kapasitesine sahip bir laboratuvar gerekir.

KAYNAKLAR

1. Chen N, Zhou M, Dong X, Qu J, Gong F, Han Y, Qiu Y, Wang J, Ying Liu, Wei Y, Xia J, Yu T, Zhang X, Li Z. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *Lancet* 2020; 395: 507–513.
2. Spagnuolo G, De Vito D, Rengo S, Tatullo M. COVID-19 Outbreak: An Overview on Dentistry. *Int J Environ Res Public Health*. 2020 Mar 22;17(6). pii: E2094. doi: 10.3390/ijerph17062094.
3. Yang Y, Soh HY, Cai ZG, Peng X, Zhang Y, Guo CB. Experience of Diagnosing and Managing Patients in Oral Maxillofacial Surgery during the Prevention and Control Period of the New Coronavirus Pneumonia. *Chin J Dent Res*. 2020;23(1):57-62. doi: 10.3290/j.cjdr.a44339.
4. Meo SA, Alhowikan AM, Al-Khlaiwi T, Meo IM, Halepoto DM, Iqbal M, Usmani AM. Novel coronavirus 2019-nCoV: prevalence, biological and clinical characteristics comparison with SARS-CoV and MERS-CoV. *Eur Rev Med Pharmacol Sci*. 2020; 24(4): 2012-2019.
5. Borges do Nascimento IJ, Cacic N, Abdulazeem HM, von Groote TC, Jayarajah U, Weerasekara I et al. Novel Coronavirus Infection (COVID-19) in Humans: A Scoping Review and Meta-Analysis. *J Clin Med*. 2020; 9(4): 1-7.
6. Meng L, Hua F, Bian Z. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): Emerging and Future Challenges for Dental and Oral Medicine. *J Dent Res*. 2020 Mar 12:22034520914246. doi: 10.1177/0022034520914246.
7. Farooq I, Ali S. COVID-19 outbreak and its monetary implications for dental practices, hospitals and healthcare workers. *Postgrad Med J*. 2020 Apr 3. pii: postgradmedj-2020-137781. doi: 10.1136/postgradmedj-2020-137781. [Epub ahead of print]

14 KURALINA UYUN / EVİNİZDE KALIN

YENİ KORONAVİRÜS RİSKİNE KARŞI #14 KURAL

Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca ovarak yıkayın.

Öksürme veya hapşırma sırasında ağız ve burunu tek kullanımlık mendille kapatın, mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın

Ellerinizi gözlerinize, ağınıza ve burnunuza dokunmayın

Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranıza en az 3-4 adım mesafe koyun

Yurt dışı seyahatlerinizi iptal edin ya da erteleyin

Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin

Bulduğunuz ortamları sık sık havalandırın

Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin

Hiçbir kişisel eşyanızı (havlu gibi gündelik eşyaları) ortak kullanmayın.

Kıyafetlerinizi 60-90°C'de normal deterjanla yıkayın

Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçının

Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin

Ateş, öksürük, nefes darlığı gibi şikayetleriniz varsa, maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun

Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın

Dr. FAHRETTİN KOCA
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI